

***Statenstuk* 17**

Uitvoering van de Agenda voor de Veenkoloniën

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Milieu, Water en Groen op
6 januari 2003

B-stuk

Behandeld door mevrouw J.Y. Dijksterhuis, telefoonnummer (0592) 365431
Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch en de heer Joh. Dijks

---

Inleiding

Sinds 2001 is de Stuurgroep Veenkoloniën, de regionale overheden in de Veenkoloniën, op advies van de Commissie Hoekstra gaan samenwerken met als doel verbetering van de sociaal economische en ruimtelijke structuur in de Veenkoloniën. De Agenda voor de Veenkoloniën, een gezamenlijke visie en programma is daarvan het resultaat.

In uw vergadering d.d. 4 juni 2002 hebt u kennisgenomen van de Agenda voor de Veenkoloniën. Deze agenda is daarna door u ter informatie toegestuurd aan de leden van de Statencommissies Milieu, Water en Groen en Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit. Tevens hebt u ingestemd met de verdere ontwikkeling van een uitvoeringsstructuur voor de Agenda voor de Veenkoloniën. Dit is verder ter hand genomen. De stuurgroep heeft daarop het beslisdocument "Agenda voor de Veenkoloniën verankerd: doorwerking en uitvoering" op 23 september 2002 vastgesteld (bijlage). Het document beschrijft de verankering van de Agenda voor de Veenkoloniën, zowel organisatorisch, financieel als ruimtelijk en bevat een communicatiestrategie. In de bijgevoegde brief d.d. 7 oktober 2002 vraagt de stuurgroep om dit beslisdocument voor te leggen aan uw staten. Dit beslisdocument heeft naast de doorwerking in het Provinciaal omgevingsplan (POP) een aantal financiële en organisatorische voorstellen. Voorgesteld wordt om de doorwerking in het POP via het lopende POP-traject gestalte te laten krijgen.

Advies

1. Instemmen met document "Agenda voor de Veenkoloniën verankerd: doorwerking en uitvoering".
2. Daarmee voor de jaren 2003 tot en met 2005 op jaarbasis een bedrag van € 89.000,-- ter beschikking stellen voor het op te richten projectbureau Veenkoloniën en bijbehorende proceskosten. Dit bedrag van € 89.000,-- ten laste brengen van de post Onvoorzien 2003. € 89.000,-- ten laste brengen van zowel de Begroting 2004 als die van 2005, onder vermelding van uitvoering Agenda Veenkoloniën. Deze laatste twee bedragen bij Begroting 2004 en 2005 afwegen.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Verdere doorwerking en uitvoering van de Agenda voor de Veenkoloniën; dit ter versterking van de ruimtelijke, economische en sociale structuur in de Veenkoloniën. Uitvoering geven aan de afspraken van de Stuurgroep Veenkoloniën.

Argumenten

- 1.1. *Uitvoering geven aan het verzoek van de stuurgroep d.d. 7 oktober 2002 en daarmee de randvoorwaarden scheppen om de Agenda voor de Veenkoloniën verder tot uitvoering te brengen.*
- 1.2. *Nu de verdere uitvoering van de agenda zijn beslag krijgt kan de uitvoering van de agenda het beste plaatsvinden door een bij één van de Veenkoloniale gemeenten onder te brengen project bureau met een lichte uitvoeringsstructuur.*
De projectleiders van de provincies kunnen de taken die aan het projectbureau toebehoren niet langer op zich nemen. Er zijn geen andere provinciale financieringskaders waaruit deze middelen gehaald kunnen worden.

Uitvoering

Tijdsplanning

Start 2003 tot en met 2005.

Financiën

Totale kosten	€	240.000,--
Externe kosten	€	151.000,--
Kosten voor de provincie	€	89.000,--

(bemensing projectbureau: € 46.000,--, huisvestingskosten: € 10.000,--, proceskosten: € 33.000,--).

Uit het budget: Onvoorzien.

Menskracht (provincie) op jaarbasis:

Projectgroep Drentse Veenkoloniën: mevrouw J.Y. Dijksterhuis (Economie, projectleider), de heer G. Meijers (Landelijk Gebied), de heer R. van Veen (Ruimte en Water), de heer W. Werkman (Ruimte en Water), de heer H. Waalkens (Verkeer en Vervoer) en de heer R v.d. Poel (Economie).

Projectleider: 120 uur. Overige leden: 40 uur.

Secretariële ondersteuning mevrouw J. Siersema (Economie): 40 uur.

Daarnaast is voor de begeleiding van de top-10-projecten nog extra inzet noodzakelijk.

Monitoring en evaluatie

Via halfjaarlijkse rapportages aan ons college. Evaluatie na twee jaar, dus eind 2004.

Extern betrokkenen

De Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, de gemeenten Emmen, Borger-Odoorn en Aa en Hunze, het waterschap Hunze en Aa's en het waterschap Velt en Vecht, de natuur- en milieuorganisaties, Staatsbosbeheer, de Kamers van Koophandel, de woningbouwvereniging.

Communicatie

Via communicatiestrategie en op te stellen communicatieplan.

Bijlagen

1. Brief van de Stuurgroep Veenkoloniën d.d. 7 oktober 2002.
2. Stand van zaken uitvoering top-10-projecten.
3. Beslisdocument "Agenda voor de Veenkoloniën verankerd: doorwerking en uitvoering".

Ter inzage in de leeskamer

1. Agenda voor de Veenkoloniën.

Assen, 5 december 2002

Kenmerk: 47/6.12/2002009461

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

J.D. Nauta, griffier

ab/ck/coll.

Aanleiding Agenda voor de Veenkoloniën

De sociaal-economische situatie in de Gronings-Drentse Veenkoloniën blijft, ondanks meerdere programma's ter verbetering van de situatie, al lange tijd achter bij die van de rest van het land. De zetmeelaardappelteelt en de verwerking daarvan vormen belangrijke economische activiteiten in het gebied. Beide worden in sterk mate gesteund door de Europese Unie. Deze steun zal naar verwachting verminderen, wat nadelige gevolgen heeft voor de gehele economie van de Veenkoloniën. Naar aanleiding van het bovenstaande heeft het kabinet in samenwerking met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) de Commissie Structuurversterking Veenkoloniën ingesteld. In haar eindrapport Van Afhankelijkheid naar Kracht noemt de commissie de eenzijdigheid, het negatieve imago en de bestuurlijke versnippering als de kernproblemen van het gebied. De commissie bepleit dat voor de Gronings-Drentse Veenkoloniën een krachtige en integrale aanpak noodzakelijk is teneinde de in het rapport beschreven problematiek goed aan te kunnen pakken. De commissie stelt in haar advies voor het gebied te vragen een integrale regiovisie en een programma voor de Veenkoloniën op te stellen.

In reactie op het advies van de commissie hebben de gemeenten, de waterschappen en de provincies besloten om de handen ineen te slaan en samen de Agenda voor de Veenkoloniën op te stellen. Een integrale visie met aandacht voor de ruimtelijke/fysieke, economische en sociale doelen en uitmondend in een programma met een aantal strategische projecten en maatregelen. De agenda is bedoeld als een door het gebied gedragen leidraad voor verdere uitvoering en als nadere onderbouwing en invulling van de globale Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking (ICES)-voorstellen in het daarna volgende traject. Een aantal lopende trajecten zoals het Actieplan Veenkoloniën, Waterkompas zijn ondergebracht in de agenda.

Inmiddels is op 16 november 2002 het kabinetsstandpunt ten aanzien van het rapport van de Commissie Structuurversterking Veenkoloniën (Commissie Hoekstra) in het Kabinet behandeld. Op 20 november 2002 heeft de minister van landbouw, natuurbeheer en visserij (LNV) het standpunt toegezonden aan de voorzitter van de Tweede Kamer en het SNN. Het kabinet onderkent in haar standpunt de problemen en komt met een beperkt aantal concrete toezeggingen, de meeste op het terrein van de het Ministerie van LNV. Het kabinet verwacht van de regio een uitgewerkte visie met een samenhangend pakket aan maatregelen en zal die beschouwen als nadere onderbouwing van de ICES-vorstellen.

In maart 2002 hebben de in de Stuurgroep Agenda voor de Veenkoloniën vertegenwoordigde overheden de Agenda voor de Veenkoloniën vastgesteld.

Op 25 april 2002 heeft een delegatie van de stuurgroep, namens het SNN de Agenda voor de Veenkoloniën aangeboden aan de minister van LNV. Hij heeft de agenda namens het Kabinet in ontvangst genomen. De minister heeft de Agenda inmiddels doen toekomen aan zijn collega's en heeft daarbij aangegeven de Agenda als een goede onderbouwing te beschouwen van de eerder door het SNN ingediende ICES-voorstel. Tevens heeft het Ministerie van LNV de Agenda voor de Veenkoloniën doen toekomen aan de leden van de nieuwe Tweede Kamer.

Beslisdocument

De stuurgroep heeft op 23 september 2002 het beslisdocument vastgesteld over de verdere verankering en uitvoering van de agenda. Dit beslisdocument omvat voorstellen voor doorwerking en uitvoering wat betreft de organisatie, gezamenlijke financiering, doorwerking in het omgevingsbeleid en de communicatiestrategie. Door middel van een brief d.d. 7 oktober 2002 vraagt de stuurgroep om dit beslisdocument voor te leggen aan provinciale staten. De verankering in het omgevingsbeleid wordt ingebracht in het traject POP-2. Het beslisdocument heeft een aantal financiële consequenties die door de provincie samen met de andere bestuurlijke partners, worden opgebracht. Het gaat om de medefinanciering van het in te stellen projectbureau en de bijdrage aan proceskosten.

Voor de cofinanciering van projecten is aangegeven dat de uitvoeringsprojecten op projectmatige wijze worden opgesteld en uitgevoerd, waarbij per project of programma naar financiering en financieringswijze wordt gezocht en geëncmitteerd. De provincie Groningen heeft de gevraagde middelen reeds in haar begroting gereserveerd.

Rijksmiddelen

De Stuurgroep Agenda voor de Veenkoloniën heeft zich in de brief van 7 oktober 2002 aan uw college buitengewoon verontrust getoond over aankondigingen in de rijksbegroting, die haaks staan op de toezeggingen van het vorige Kabinet en de inhoud van een kamerbreed aanvaarde motie over de Veenkoloniën. Het gaat hierbij vooral om de zogenaamde rijks-ICES-gelden. Met de huidige kabinetsplannen dreigen de ambities van de Agenda voor de Veenkoloniën niet gehaald te worden. Het SNN en de stuurgroep hebben hierover per brief bij de Vaste Kamercommissie LNV om aandacht gevraagd. Verder zullen de leden van de Tweede Kamer ook rechtstreeks benaderd worden.

Binnen de stuurgroep is van gedachten gewisseld over de gevolgen van de veranderde politiek en financiële context voor de instelling van het projectbureau. Het instellen van een projectbureau Veenkoloniën, zoals aangegeven en omschreven in het beslisdokument, blijft belangrijk omdat er naast het met extra inzet zoeken van middelen voor de uitvoering van de agenda, een stuk continuïteit gevraagd wordt en de samenwerking van de desbetreffende overheden eveneens extra aandacht zal vragen. Spilfunctie in het projectbureau heeft de projectleider. Daarnaast is hij/zij aanspreekpunt van de Agenda voor de Veenkoloniën en draagt hij/zij zorg voor de samenhang tussen diverse partners in het samenwerkingsverband. Daarnaast zal er een projectsecretaris een ondersteuner en een communicatiemedewerker worden aangesteld. De verdere verantwoordelijkheden en functiebeschrijvingen worden op managementteam (MT)-niveau tussen de beide provincies verder uitgewerkt. Waarbij er vanuit wordt gegaan dat de provincie Groningen gedelegeerd opdrachtgever zal worden.

Daarnaast is aangegeven dat het nu extra belangrijk is om over twee jaar door middel van een evaluatie na te gaan of het bestaan van een afzonderlijk projectbureau nog steeds gerechtvaardigd is. Verder is duidelijk dat de bestaande geldstromen (LEADER, Kompas en dergelijke) relatief belangrijker worden voor de uitvoering van de agenda. Voor de uitvoering van de inrichtingsopgaven van de agenda wordt daarom tevens aan uw college via een aparte GS-nota het voorstel voorgelegd om een zienswijze bij het Ministerie van LNV in te dienen om de Veenkoloniën (inclusief Westerwolde en Hunzedal) te plaatsen op het landinrichtingsprogramma van het Ministerie van LNV.

De stand van zaken uitvoering top-10-projecten treft u aan in bijlage 2.

provincie Groningen:

postbus 630

9700 AP Groningen

tel: 050 3164161

e-mail: pstruik@prvgron.nl

provincie Drenthe:

postbus 122

9400 AC Assen

tel: 0592 365337

e-mail: j.siersema@drenthe.nl

Aan de Colleges van B en W
Aan het DB van de Waterschappen
Aan de Colleges van GS

Bijlage(n): 1

Groningen, 7 oktober 2002

Behandeld door: Petra Struik
Telefoonnummer: (050) 316 41 61
Faxnummer: (050) 316 44 39

Onderwerp: beslisdocument Agenda voor de Veenkoloniën verankerd

Geachte College/Bestuursleden,

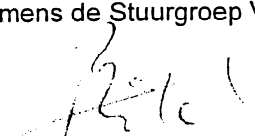
Namens de Stuurgroep Agenda voor de Veenkoloniën doe ik u hierbij het beslisdocument "Agenda voor de Veenkoloniën verankerd: doorwerking en uitvoering" toekomen. Ik verzoek u het beslisdocument voor te leggen aan uw besturen, raden en staten en de Stuurgroep voor 1 december 2002 te informeren over de uitkomst.

De Stuurgroep heeft op 23 september 2002 het beslisdocument vastgesteld. Het beslisdocument bevat voorstellen voor uitvoeringsorganisatie, communicatie en financiering. De Agenda voor de Veenkoloniën zelf is u eerder in mei jl. toegezonden.

Ik wil u nog melden dat de Stuurgroep buitengewoon verontrust is over aankondigingen in de rijksbegroting die haaks staan op de toezeggingen van het vorige kabinet en de inhoud van kamerbreed aanvaarde motie over de Veenkoloniën. Het gaat hierbij vooral om de zogenaamde ICES gelden. Met de huidige kabinetsplannen dreigen de ambities van de Agenda voor de Veenkoloniën niet gehaald te worden. De Stuurgroep wil daarom nog voor de begrotingsbehandeling van eind oktober overleg met de coördinerend bewindspersoon van het kabinet, de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Verder zullen de leden van de Tweede Kamer benaderd worden.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens de Stuurgroep Veenkoloniën,

Gedeputeerde R.G. Jansen,
Voorzitter stuurgroep Veenkoloniën

Agenda voor de Veenkoloniën Uitvoering TOP-10 Projecten en enkele instrumenten.

Naam	Tijdsplanning Start Afgerond	-kosten 2003 -investeringsimpuls (in Euro's)	Plan van aanpak dd.	Stand van zaken dd. oktober 2002
1. --aansluiting scholing-werk -brede school	2003 2015		- 2003 - 2003	-Inventarisatiefase moet nog starten. Mogelijk een rol weggelegd voor AMA secr. Voorstel streekraad verbreden. -pilotgemeente zoeken: overleg werkgroepgemeenten opstarten in november.
2. herstructureren wonen; wijken, linten, cultuurhistorie; incl. landgoederen	2003 2010		- nov. 2002 - 2003	-Overleg met rijksbouwmeester Coenen is gestart. Koppeling gewenst met project 4. - Verdere inventarisatiefase start door projectbureau.
3. Inplaatsing melkveehouderij	2002 2014	-59.000,- -40 miljoen	-September 2002	Projectteam(DLG, prov., gemeenten,NLTO,ARA) vastgesteld. Financiering goedgekeurd. Uitvoering plan van aanpak 1° fase gestart met o.a. beschrijving RO en vergunningen. Loopt goed.
4. Herstel natuurlijke bekensysteem en natuurontwikkelingzones	2004 2010		- 2003 - eind dec.2003 - 31 dec. 2002	-Inventarisatiefase gestart. Benoeming systemen: in ieder geval Ruiten Aa,Runde en Bargerveen.. -Plan van aanpak door projectbureau. -koppeling maken met uitwerking project - Ontwikkelingsgerichte Landstrategie.(OLs). -Voor OLs is traject opstelling offert voor 31 dec. 2002 gestart.
5. Ombouw N33 tot A33	2003 2014	-30.000,-	- dec.2002	-werkgroep: aansluiting zoeken bij platform N33. gemeenten zijn erbij betrokken. PPS onderzoeken. Voor studievoorstel is budget noodzakelijk. Voorstel wordt opgesteld.
6. Diversiteit Landbouw	2003 2010	-TOAS project reeds gefinancierd. -diversiteit landbouw, Veenkoloniën(eigen financiering)	- september 2002 -sept. 2002	-TOAS (=bedrijfsdoorlichting met vervolg strategische keuzes) voor akkerbouw is gestart als 1° actie. -PPO-AGV (onderzoeksbureau Universiteit Wageningen) is gestart met uitvoering.

			- Nog te bepalen.	-jan.2003	- SNN/ARA is bereid om als projecttrekker te fungeren, mits financiering projectvoorstellen tot de mogelijkheden behoort. -trace Zuidl.meer-Bareveld:uitvoeringsvoorstel opgesteld. financiering via andere kaders. Uitvoeringsvoorstel in stuurgroep jan./febr.2003 -Offertes tbv. tracéstudie Erica-Ter Apel zijn div. adviesbureaus aangevraagd. Voorstel nov. verg. Afronding studie:jan. 2003. Daarna uitvoeringsvoorstel.
7. Vaarverbindingen herstellen	2003 2015		- 70.000,-	--febr.2003 -okt..2002	
8. ICT-Opzetten beheer/uitvoering	2003 2008		-nader te bepalen in okt. 2002	-Dec. 2002	-werkgroep ICT gaat verdere uitvoering pakken. Voorstel in dec.verg. -aansluiting gezocht bij pov. ICT projecten en AMA en KvK.
9. Ombouw N366/N391 tot autoweg	2005 2020			-jan. 2003	-ontsluitings/verkeersveiligheidsproblematiek nader inventariseren door werkgroepje.gemeenten zijn erbij betrokken.
10. Noordwest Europees natuurpark Bargerveen	2003 2020		-175.000,-(interreg IIIA).	- 2003.	-Verdere samenwerking Bargerveen en Duits natuurpark: Project Natuurpark Moor(interreg IIIA) is gestart. - mogelijkheden bespreking maatschappij Griendtsveen en turfstrooifabriek inventariseren in 1 ^e instantie via project bedrijfshuisvesting in waardevolle Objecten(BIWO). mogelijkheden betrekken andere partijen, zoals dierenpark en Veenpark is gestart.
A. Extra inzet om Kompas projecten te signaleren en te beschrijven	2002 2006			- dec. 2002	- prov.Kompasmedewerkers zoeken bij gemeenten projectvoorstellen in de Veenkoloniën. Verslag:bespreking stuurg.verg. dec. 2002
B. Inzet instrument Landinrichting	? 2015			- dec.2002 - 2003	- opstellen en indienens zienswijze voor de uitvoering van enkele projecten uit de Agenda. - opstellen projectnota met de beschreven deelprojecten

d. d. 6-11-2002

F:\USERS\JACQUELIE\bestanden\VEENKVAgenda\uitvoeringstabelsept2002doc.doc

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 5 december 2002, kenmerk 47/6.12/2002009461;

BESLUITEN:

- I. in te stemmen met het als bijlage bijgevoegde beslisdocument "Agenda voor de Veenkoloniën verankerd: doorwerking en uitvoering" d.d. 23 september 2003;
- II. een bedrag van € 89.000,-- ten laste brengen van de post Onvoorzien 2003 en € 89.000,-- ten laste te brengen van de begroting 2004 en 2005, onder vermelding van uitvoering Agenda Veenkoloniën.

Assen, 5 februari 2003

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

ab/ck/coll. pb

Inhoud

1. Achtergrond
2. De Agenda zet veel in beweging
3. De verankering van de Agenda
  - 3.1 Uitvoeringsprogramma
  - 3.2 Organisatie
  - 3.3 Samenwerking
  - 3.4 Omgevingsbeleid
  - 3.5 Financiële verankering
  - 3.6 Communicatie

Bijlagen

1. Samenstelling stuurgroep
  2. Samenstelling werkgroep
  3. Samenstelling klankbordgroep
  4. Top 10
-

Agenda voor de Veenkoloniën verankerd: doorwerking en uitvoering.

---

1. Achtergrond

Op 25 april is de Agenda voor de Veenkoloniën gepresenteerd aan de coördinerend minister voor de Veenkoloniën de heer Brinkhorst. In de vergadering van 16 mei 2002 heeft de Stuurgroep besloten om voor de volgende bijeenkomst de bespreking van een concept beslisdocument te agenderen over de verdere verankering, doorwerking en uitvoering van de Agenda.

Op 23 september heeft de Stuurgroep het beslisdocument vastgesteld.

2. De Agenda zet veel in beweging

De voorbereiding van de Agenda heeft veel in beweging gezet. Met enthousiasme is door de bestuurders en ambtenaren van de betrokken overheden samengewerkt. De klankbordgroepleden hebben veel betrokkenheid laten zien in hun reacties op de voorstellen. Vanuit de pers is men het proces met steeds meer belangstelling gaan volgen, zeker na de gezamenlijk busreis naar Den Haag. De Tweede Kamer heeft moties over de Veenkoloniën ingediend en SNN en LNV hebben hard gewerkt aan een goede plaats voor de Veenkoloniën in het uitvoeringsprogramma van de Vijfde Nota RO en het Structuurschema Groene Ruimte.

De minister van LNV heeft zijn collega's laten weten dat hij de Agenda een goede onderbouwing vindt van de eerder ingediende ICES-voorstellen. LNV en SNN spannen zich samen bijzonder in om onze ICES claim te verzilveren: een van de eerste zaken die de nieuwe kamerleden in hun postbakje vonden was de Agenda. Kortom, diegenen die vorig jaar nog voorspelden dat werken aan de Veenkoloniën gelijk staat met trekken aan een dood paard hebben ongelijk gekregen. Waar het nu om gaat is die beweging te verankeren: verankering in een uitvoeringsprogramma, in een bestuurlijke en ambtelijke organisatie, in de doorwerking in het provinciaal en gemeentelijk omgevingsbeleid, in een financieel kader en in een communicatiestrategie die waar maakt wat in onze intentieverklaring is toegezegd: *"De Agenda is een proces met ruimte voor verbeelding en creativiteit. Een proces waarbij bewoners, organisaties en overheden volop worden betrokken en dat de trots en het vertrouwen in de toekomst van de bewoners versterkt"*.

3. De verankering van de Agenda

In de Intentieverklaring verklaren de Stuurgroepleden: "*na de besluitvorming over de Agenda samen de schouders er onder te zetten voor de uitvoering en doorwerking in het ruimtelijk beleid, en voor zo ver mogelijk door middel van financiering uit eigen middelen en het genereren van andere (rijks)financieringsbronnen*". De Stuurgroep zet zich in om langs de volgende lijnen aan die verankering en samenwerking vorm te geven:

- *Uitvoeringsprogramma*
- *Organisatie*
- *Samenwerking*
- *Omgevingsbeleid*
- *Financiële verankering*
- *Communicatie*

3.1 Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma van de Agenda zal geen waslijst van projecten zijn maar net als de Agenda zelf een helder en kernachtig document dat aanspreekt en mobiliseert. Zeker waar het de korte termijn betreft stelt de Stuurgroep voorwaarden aan de opname van projecten in het uitvoeringsprogramma:

- **concentratie:** de top 10 van de Agenda is vertrekpunt; we willen onze aandacht richten op werkelijk kansrijke projecten en onze aandacht niet versnipperen. Als signaal naar de bewoners is het van groot belang dat al op korte termijn projecten worden gerealiseerd
- **verankerde verandering:** wij selecteren projecten waarvoor "stakeholders" te vinden zijn of zich reeds hebben aangemeld bij bewoners, organisaties, bedrijfsleven en overheden
- **participatie:** de uitvoering moet kunnen plaatsvinden in een participatief en interactief proces
- **beheersbaarheid:** zonder de integraliteit uit het oog te verliezen in de tijdsplanning niet alle projecten in één keer oppakken maar eerst starten met een bescheiden en hanteerbaar aantal projecten en dat aantal geleidelijk aan uitbreiden. Die planning in de tijd is dus nadrukkelijk *geen prioriteitstelling*. de Stuurgroep gaat voor uitvoering van de hele top 10 en beschouwt ook de overige in de Agenda opgenomen projecten onmisbaar voor een versterking van de sociaal-economische positie van de Veenkolonien

Bij dit beslisdocument is een Actieplan toegevoegd met planning/stand van zaken van de Agenda projecten top 10. De integrale uitvoering top 10 projecten van de Agenda is het uitgangspunt. Nog dit jaar worden tenminste drie uitvoeringsprojecten van de top 10 opgestart, vanaf 2003 worden elk half jaar tenminste 2 van de top 10 project in uitvoering genomen.

De projecten kunnen, afhankelijk van de zwaarte een bestuurlijke 'project-eigenaar' krijgen: een stuurgroep lid die eerst verantwoordelijk is voor een uitvoeringsproject.

3.2. Organisatie

Conform de werkwijze rond de Agenda kiest de Stuurgroep voor een organisatie waarin de diverse bestuurlijke overheden intensief met elkaar samenwerken en de voortgang van de verschillende projecten begeleiden en krachtig ruggesteun bieden. De organisatie bestaat uit een Stuurgroep en de Werkgroep met een klein Projectbureau in het hart van de programmaorganisatie. De Agenda-organisatie houdt op basis van de projecten en maatregelen het proces van verandering en beweging onder de streekbewoners en binnen het bestuur op gang. De organisatie initieert en stimuleert, trekt en duwt, brengt mensen en groepen bij elkaar, verkent grenzen en geeft ruimte voor experimenten.

De Stuurgroep en de Werkgroep hebben dezelfde samenstelling als de huidige Stuurgroep en Projectgroep.

De bestuurlijke partners zoals vertegenwoordigd in de Stuurgroep staan garant voor een capaciteitsinzet van de werkgroep leden van tenminste *twee dagen per maand (200 uur op jaarbasis)*. De Werkgroep leden zijn zelf verantwoordelijk voor de betrokkenheid van het management van de betrokken overheden. Indien functioneel kan ad-hoc overleg plaats vinden van het betrokken management (directie niveau) van de betrokken partners.

De Werkgroep krijgt ondersteuning van een (klein)projectbureau dat de denk- en werkkracht levert achter de verschillende projecten. Het projectbureau krijgt een formatie bestaande uit een projectleider, projectsecretaris/ondersteuner en communicatiemedewerker. De projectleider is tevens secretaris van de Stuurgroep. Concrete taken van het Projectbureau zijn *programmacoördinatie, projectverwerving en financiering, planning en control waaronder financiële administratie en evaluatie, ondersteuning projecten, communicatie, loketfunctie en secretariële ondersteuning Stuurgroep en Werkgroep*. In het gebied zal een centraal loket voor de Agenda worden gecreëerd.

Bij de werving voor de bemensing van het Projectbureau staat de kwaliteit voorop. Naast de vaste kern kunnen medewerkers uit de partnerorganisaties met de geschikte competenties tijdelijk en eventueel alturnerend in de uitvoeringsorganisatie werken. Een flexibele organisatie waarin partners participeren en 'leentje buur' plaats vindt tussen lijn -en projectorganisatie bevordert de betrokkenheid met de Agenda en kan de effecten van verkokering helpen voorkomen.

De medewerkers van het projectbureau worden voor vier jaar aangesteld.

In 2004 zal een tussentijdse evaluatie van de (uitvoering)sorganisatie plaatsvinden.

De afzonderlijke projecten krijgen elk een eigen projectorganisatie waarin de betrokken "stakeholders" zijn vertegenwoordigd (bewoners, organisaties, bedrijfsleven, overheden). Een project kan desgewenst geadopteerd worden door een duo bestaande uit een stuurgroeplid en een werkgroeplid die samen eerst verantwoordelijk zijn voor het project en daarop ook in de stuurgroep en de werkgroep aangesproken kunnen worden.

Voor de uitvoering van de Agenda worden onder andere *landinrichtingsinstrumenten* ingezet. De Stuurgroep vraagt de projectgroep om de instelling van een werkgroep voor te bereiden om haar hierover van advies te dienen. De Adviesraad Agribusiness van het SNN (ARA) heeft hiervoor haar diensten aangeboden en zal worden betrokken bij de voorbereiding van het advies.

3.3. Samenwerking

Samenwerking is een absolute voorwaarde voor het uitvoeren van de maatregelen en projecten. Naast de bestuurlijke samenwerking is de samenwerking en betrokkenheid essentieel van de "stakeholders", bewoners, organisaties en andere betrokken partijen.

Tijdens de voorbereiding van de Agenda heeft een Klankbordgroep gefunctioneerd als platform voor de betrokken organisaties en instellingen. De leden van de Klankbordgroep hebben de Stuurgroep te kennen gegeven voor zich zelf ook een rol te zien in de uitvoeringsfase. De uitvoeringsfase stelt andere eisen aan de samenstelling van de Klankbordgroep. Vertegenwoordigers van overheden, bedrijven en organisaties zijn belangrijk voor *draagvlak* en *implementatie* maar dragen soms minder bij wat betreft vernieuwende inzichten. Voor de *innovatieve aspecten* is daarom de vertegenwoordiging van kennisinstellingen (RUG, Wageningen UR) en de aanwezigheid van koplopers op het gebied van (agrarisch) ondernemerschap erg belangrijk. Zo kan persoonsgebonden kennis en ervaring gecombineerd worden met formele kennis en wetenschappelijke inzichten. Ook is daarbij een rol weggelegd voor de ARA en de AMA, de SNN adviesorganen voor de agrarische sector en de marktsector. *De Stuurgroep zal de Klankbordgroep daarom verbreden tot een platform, een "netwerk van stakeholders". De focus van dit netwerk is niet zo zeer de behartiging van sectorale deelbelangen maar juist het bevorderen van de integraliteit, een aspect waaraan door de Stuurgroep in de Agenda zo'n centrale plaats is gegeven.*

Voor de verschillende *afzonderlijke projecten* zullen de belangrijkste "stakeholders" geïdentificeerd moeten worden. Ook daar moet gelet worden op vertegenwoordigers die goede mix garanderen wat betreft innovatie, draagvlak en implementatie. In de startfase van een project is een goede innovatieve inbreng belangrijk, in de vervolgfase speelt met name het verkrijgen van draagvlak een grote rol. Uiteraard is behalve het vertegenwoordigd zijn van organisaties vooral ook de persoonlijke kwaliteit essentieel voor het welslagen van het project.

In het kader van de uitvoering van het Kabinetsstandpunt over de Commissie Hoekstra en het stimuleringsbeleid "Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agricluster" heeft het ministerie van LNV en Wageningen UR (UR staat voor Universiteit en Research, instellingen als Alterra en Landbouwniversiteit) de inzet van kennis, menskracht en (medefinancierings)middelen aangeboden. Gedacht wordt aan deelname aan het Platform, inhoudelijke inbreng voor de uitvoeringsprojecten en de ondersteuning van de over-all uitvoering van de Agenda, met name de participatieve planning. *De Stuurgroep is positief over het aanbod van LNV e.a en vraag de Werkgroep een en ander uit te werken tot een concreet voorstel. Op korte termijn benadert de Stuurgroep de "Stakeholders" die een rol kunnen spelen bij het opstarten en trekken van projecten uit de Agenda top 10, waaronder het secretariaat van de ARA voor het project Diversiteit Landbouw.*

Van de zijde van de ministeries is aangedrongen op de optimale benutting van Kompas-middelen voor de uitvoering van de Agenda. De provincies hebben geconstateerd dat de ontwikkeling en uitvoering van projecten in het kader van het Kompas in het huidige tempo onvoldoende is. Samen met gemeenten en andere partners uit de regio willen zij de mogelijkheden in beeld brengen om dit tempo op te voeren. De Stuurgroep verzoekt de beide provincies om een systematische analyse van de mogelijkheden van Kompas voor de uitvoering van de Agenda van de Veenkoloniën samen met de gemeenten, met inbegrip van de volgende activiteiten:

- Analyse van reeds geïdentificeerde projecten in de Veenkoloniën, waarbij gekeken wordt naar de spoedige inpasbaarheid van deze projecten binnen het KOMPAS-programma.
- Analyse van het Agenda -programma vanuit de optiek van het Kompas
- Analyse van knelpunten die de verdere ontwikkeling van zowel geïdentificeerde projecten als potentiële projecten en projectideeën belemmeren of vertragen en het aandragen van mogelijke vervolgstappen om dit 'vlot te trekken'.

De Stuurgroep benadert de provinciale kompasdirecties om via een gerichte actie samen met de gemeenten en waterschappen en met ondersteuning van een extern bureau de aanwending van Kompas-middelen voor de uitvoering van de Agenda optimaal te bevorderen. In principe is de Stuurgroep bereid bij te dragen aan de kosten van een in te schakelen extern bureau (mogelijke kosten ongeveer €30.000 ; 2/3 beide provincies, 1/3 te verdelen over de overige partners).

3.4. Omgevingsbeleid

In de Intentieverklaring wordt de doorwerking van de Agenda in het ruimtelijk beleid met nadruk genoemd. In het Plan van Aanpak staat dat de beide provincies na vaststelling van de Agenda nagaan of procedureel de weg van een formele uitwerking of herziening van het Provinciaal Omgevingsplan gevolgd moet worden, afhankelijk van de aard en omvang van de ruimtelijke consequenties van de voorliggende maatregelen.

Gelet op de voorstellen van de Agenda en de inhoud van het vigerend ruimtelijk beleid is de Stuurgroep van mening dat de huidige omgevingsplannen op dit moment voldoende ruimte bieden voor de uitvoering van de Agenda. Een gezamenlijke integrale herziening van het omgevingsbeleid voor het hele plangebied in de vorm van een partiele interprovinciale POP-herziening of uitwerking is vooralsnog niet noodzakelijk.

De Stuurgroep zet in op het zoveel mogelijk 'obstakelvrij' maken van de projectvoorstellen, zowel voor wat betreft het provinciaal omgevingsbeleid als het gemeentelijk omgevingsbeleid. Ook zullen voor deelgebieden (inter)gemeentelijke structuurplannen worden voorbereid bijvoorbeeld voor de doorwerking van de Agenda in de plannen van Borger-Odoorn/Stadskanaal en Veendam/Menterwolde (NEDMAG-gebied). Tenslotte kan de herziening van waterbeheersingsplannen en een vervolg aan de lopende herinrichtingsplannen in het kader van de uitvoering van de Agenda aan de orde komen. De Stuurgroep zal de ARA betrekken bij de advisering over de in te zetten landinrichtingsinstrumenten.

3.5. Financiële verankering

In de Intentieverklaring spreekt de Stuurgroep over de inzet van eigen middelen en het genereren van andere (rijks)financieringsbronnen om van de uitvoering van de Agenda mogelijk te maken. Voor de door in de Stuurgroep vertegenwoordigde partnerorganisaties in te zetten middelen kunnen drie doeleinden worden onderscheiden:

- o Financiering projectbureau: personeelskosten, huisvesting, reis- en telefoonkosten e.d.

- o **Proceskosten:** communicatie, externe ondersteuning, stimuleringsmiddelen verbonden aan het opstarten van projecten e.d.
- o **Cofinanciering:** Kompas- en ICESbijdragen vereisen vrijwel altijd cofinanciering van de regionale en lokale overheden.

De omvang van de benodigde middelen worden als volgt begroot:

- **Financiering projectbureau:** uitgangspunt is een formatie omvang à la Regiovisie Groningen-Assen: projectleider, projectsecretaris en communicatiemedewerker en een projectondersteuner. Uitgaande van een full-time projectleider en een part-time invulling van de andere functies betekent dit op jaarbasis **een bedrag van ongeveer € 140.000.**
- **Proceskosten:** voor de voorbereiding van Agenda is door beide provincies samen € 320.000 uitgetrokken op basis van de begroting van Plan van Aanpak/Intentieverklaring (december 2001). Belangrijk posten waren daarbij de kosten van de ondersteuning door het adviesbureau en het symposium. Naar verwachting kan de komende tijd met aanzienlijk minder proceskosten worden volstaan. Wel moet rekening gehouden worden met een bedrag voor huisvesting van het projectbureau. **Uitgegaan wordt van een bedrag van €100.000.**
- **Cofinanciering:** het door het SNN ingediende ICES-voorstel gaat uit van een bijdrage vanuit de regio van **€400.000 in 2003 olopend tot €2.900.000 in 2007** (zie tabel). Hoewel de ontwikkelingen rond ICES onzeker zijn wordt vooralsnog van deze cijfers uit gegegaan. Het medefinancierings percentage is gebaseerd op het percentage dat door het SNN bij de uitvoering van het Kompas wordt gehanteerd.

Totale investering: € 474 miljoen; totale ICES-claim: € 237 miljoen

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Totale kosten	€10 miljoen	10	20	50	96	96	96	96				
Dekking												
ICES	5	5	10	25	48	48	48	48				
Regionale overheden	0.4	0.4	0.8	1.5	2.9	2.9	2.9	2.9				
Privaat	4	4	6	16	29	29	29	29				
Overige	0.6	0.6	3.2	7.5	16.1	16.1	16.1	16.1				

De Stuurgroep wil de kosten van het Projectbureau en de Proceskosten als volgt omslaan:

- *Financiering projectbureau:* in de aanlooperperiode in 2002 komen de kosten van de uitvoeringsorganisatie voor rekening van de beide provincies. Vanaf 2003 dragen ook de andere partners bij. De kosten worden als volgt verdeeld:
  - 33% provincie Groningen zijnde €46.000 op jaarbasis
  - 33% provincie Drenthe zijnde ook €46.000 op jaarbasis
  - 33% ten last van de overige partners (gemeente, waterschappen) zijnde €4.200 per partner (1/11 van €46.000)
- *Proceskosten:* in de aanlooperperiode in 2002 komen de kosten van de uitvoeringsorganisatie voor rekening van de beide provincies. Vanaf 2003 dragen ook de andere partners bij. De kosten worden als volgt verdeeld:
  - 33% provincie Groningen zijnde €33.000 op jaarbasis
  - 33% provincie Drenthe zijnde ook €33.000 op jaarbasis
  - 33% ten last van de overige partners (gemeente, waterschappen) zijnde € 3000 per partner (1/11 van €33.000)

De Stuurgroep gaat na of LNV een bijdrage kan leveren aan de proceskosten als uitvloeisel van de toezeggingen door het Kabinet.

Wat betreft de *Cofinanciering* zal de Stuurgroep per project afspraken maken over de bijdrage van de partners. De omvang van de benodigde cofinanciering is op dit moment nog moeilijk te voorspellen. Deze wordt sterk bepaald door de mate waarin ICES gelden en overige geldstromen beschikbaar komen en de snelheid waarmee de projectrealisatie op gang komt. *Alle partners creëren in hun begroting vanaf 2003 ruimte voor cofinanciering voor uitvoering van de Agenda.*

De Stuurgroep kiest op dit moment niet voor de instelling van een Regiofonds, zoals bij de Regiovisie Assen-Groningen waarbij de partners jaarlijks een bedrag in een pot storten voor de cofinanciering van projecten in het hele plangebied.

3.6. Communicatie

De procesfilosofie die door de Stuurgroep is uitgesproken in de Intentieverklaring en het Plan van Aanpak staat aan de basis van de manier waarop de communicatie wordt ingericht. Dit betekent een voorname rol voor streekbewoners specifiek voor elk programma onderdeel. De Stuurgroep wenst nadrukkelijk invulling te geven aan een drietal sporen:

- *strategische communicatie* in brede zin naar de bewoners en de organisaties van het gebied over de voortgang van de Agenda.

Ook de interne communicatie middels de betrokkenheid raden, staten en AB houdt een belangrijke plaats in het proces.

- *tactische en instrumentele communicatie* rondom de verschillende projecten waarbij per project verschillende doelgroepen aan de orde zijn.
- *public relations/ imago verbetering*. het ontwikkelen van een PR-strategie samen met het bedrijfsleven om het imago van het gebied naar buiten toe op te poetsen.

Voor de *strategische communicatie* stelt de Stuurgroep voor het uitvoerings-traject een *communicatieplatform* in met de communicatiemedewerkers van de verschillende bestuurlijke partners. Het platform krijgt één trekker die naar buiten en naar de Stuurgroep toe eerstverantwoordelijke is op het gebied van de communicatie. Die trekker is een communicatiemedewerker van de overheid die de voorzitter levert. Het communicatieplatform bereidt een *communicatieplan* voor de uitvoering van de Agenda. Het communicatie plan gaat in op de uit te dragen boodschappen (successen melden en uitdragen: "be good and tell it!"), het mediagebruik (nieuwsbrief, website, huis aan huis bladen e.d.) en ten slotte organisatie en financiën. De *interne communicatie* via betrokkenheid raden, staten en AB's vormt een afzonderlijk aandachtspunt.

Wat betreft *de communicatie per project* vraagt de Stuurgroep om bij de start van een project zoals "Inplaatsing melkveehouderij" een *communicatieparagraaf* als onderdeel van het projectplan waarin staat hoe bewoners en doelgroepen bij de uitvoering worden betrokken.

Voor de *public relations/imago verbetering* gaat de Stuurgroep een extern advies inwinnen over de te volgen PR-strategie. De Stuurgroep stelt een werkgroep in voor de voorbereiding en begeleiding van die externe adviseurs. Voor die werkgroep zullen ook vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven en de toeristische recreatieve sector worden uitgenodigd om aspecten als vestigingsklimaat en toeristische werfkracht voldoende tot zijn recht te laten komen en afstemming te garanderen met lopende initiatieven.

Bijlagen:

1. Samenstelling Stuurgroep

Mevrouw R.G. Jansen	gedeputeerde provincie Groningen; voorzitter
Mevrouw A. Edelenbosch	gedeputeerde provincie Drenthe
De heer J.R.A. Boertjens	gedeputeerde provincie Groningen
De heer Joh. Dijks	gedeputeerde provincie Drenthe
Mevrouw T. Slagman-Bootsma	burgemeester gemeente Borger-Odoorn
De heer J.J. Wiersum	wethouder gemeente Aa en Hunze
De heer M. Schollema	burgemeester gemeente Pekela
De heer A. Meijerman	burgemeester gemeente Veendam
De heer J.J. Stavast	burgemeester gemeente Stadskanaal
Mevrouw J. Hoogland-Foppen	wethouder gemeente Emmen
De heer N. Boddema	wethouder gemeente Menterwolde
De heer J. Broertjes	wethouder gemeente Vlagtwedde
De heer H. ten Wolde	wethouder gemeente Hoogezand-Sappemeer
De heer B. Buining	locodijkgraaf waterschap Hunze en Aa's
De heer W. Wolthuis	dijkgraaf waterschap Velt en Vecht
De heer E.H. Koole	projectleider provincie Groningen
Mevrouw J.Y. Dijksterhuis	projectleider provincie Drenthe
Mevrouw J. Siersema	projectondersteuning provincie Drenthe

2. Samenstelling Werkgroep

Mevrouw I. Snippe	gemeente Borger-Odoorn
Mevrouw L. Glazenburg	gemeente Stadskanaal
Mevrouw H. Vrieling	gemeente Emmen
Mevrouw E. van Rijssel	gemeente Hoogezand-Sappemeer
De heer H. Flap	gemeente Menterwolde
De heer O. Koetje	gemeente Veendam
De heer D. van Dijk	gemeente Pekela
De heer H. Holstein	gemeente Vlagtwedde
De heer P. van der Veen	gemeente Aa en Hunze
Mevrouw J. Noordam	waterschap Hunze en Aa's
De heer H. Teuben	waterschap Velt en Vecht
De heer D. Heesterbeek	Streekraad Oost-Groningen
Mevrouw J.Y. Dijksterhuis	provincie Drenthe
Mevrouw P.A.G. Struik	provincie Groningen
De heer M. van Steenis	provincie Groningen
De heer E.H. Koole	provincie Groningen

3. Samenstelling Klankbordgroep

Mevrouw R.G. Jansen	provincie Groningen
Mevrouw A. Edelenbosch	provincie Drenthe
Mevrouw J.Y Dijksterhuis	provincie Drenthe
De heer E.H. Koole	provincie Groningen
Mevrouw P.A.G. Struik	provincie Groningen
De heer R.W. Munnikma	gemeente Aa en Hunze
De heer R. van der Molen	gemeente Stadskanaal
De heer Z. Jeuring	EZ, regio Noord
De heer H. van der Meulen	VROM, regio Noord
De heer H. Delbrugge	LNV, regio Noord
De heer W. de Zeeuw	Avebe
De heer P. Prins	NLTO
De heer H. Brink	NLTO
De heer M. Post	Milieufederatie Groningen
De heer J. van der Berg	Milieufederatie Drenthe
De heer J. Vedder	Drenthe College
De heer J. Baptist	Aedes Woningcooperaties
De heer J. Bongers	Welzijns- en zorginstellingen Compaen
De heer S. Engelsman	ANWB, regio Noord
De heer J. Hartog	Recreatieschap
De heer J. Bosma	Kamer van Koophandel Drenthe
De heer H. Philbert	Toeristisch Huis Oost Groningen
De heer F. Boersma	Kamer van Koophandel Groningen
De heer R. van der Wal	Staatsbosbeheer
De heer T.H.J. Sleyfer	Rijksplanologische Dienst

4. Top 10 Projecten

Project	Investeringsimpuls (in miljoen Euro)		Tijdsplanning	Effecten
	Tot 2010	Na 2010		
Aansluiting scholing-werk en Brede School	30	19	2003 -2015	Versterking sociale infrastructuur. Vergroting toegankelijkheid voorzieningen
Herstructureren wonen in kernen en (naoorlogse wijken) en linten (cultuurhistorisch bebouwing)	90		2003 -2010	Verbetering van het woon- en leefklimaat. Vergroting draagvlak voorzieningen en verbetering vestigingsklimaat voor bedrijven Herstel monumenten
Inplaatsing melkveehouderij	25	5	2004 -2014	Vergroting van de vestigingsmogelijkheid de veeteelt. Vermindering eenzijdige afhankelijkheid
Herstel natuurlijk beken-systeemen natuurontwikkelingzones	25		2003 . 2010	Verbetering van het natuurlijk bekenstelsel en het landschap
Ombouw N33 tot A33	80	15	2004 . 2014	Veilige en snelle verbinding met het (inter)nationaal wegennet. Verhoging kwaliteit vestigingsklimaat
Diversiteit Landbouw door nieuwe teelten, glastuinbouw en bio-raffinage	50		2003 . 2010	Behoud werkgelegenheid op langere termijn in agrarische sector
Vaarverbindingen herstellen	20	50	2004 . 2015	Versterking woonklimaat, imago en werkgelegenheid
Opzettenbeheer ICT LANschap	2		2003-2008	Vergroting toegankelijkheid ICT en verhoging kwaliteit woonmilieu
Ombouw N366/N391 tot autoweg	10	40	2005 . 2020	Veilige en snelle verbinding met het nationaal wegennet Verhoging vestigingsklimaat
Noordwest Europees natuurpark Bargerveen	50	109	2003 . 2020	Vergroting landschappelijke diversiteit en natuurwaarden in de Veenkoloniën